

Polder bij Ilpenstein (L25)

1 Algemene gegevens

Nummer	L25
Naam gebied	Polder bij Ilpenstein
Regio Natuurbeheerplan 2020	Laag Holland
Gemeente(n)	Waterland
Overige wettelijke en beleidsmatige gebiedsbeschermingsregimes relevant voor natuur	<ul style="list-style-type: none">• geen
Gebruik / Functie	Agrarisch
Oppervlakte NNN	48 hectare
Eigendom / beheer	Particulier

2 Oppervlakte en samenhang NNN

De polder bij Ilpenstein heeft een **oppervlakte** van 48 hectare en bestaat volledig uit voormalig agrarisch gebied, met een rijke geschiedenis. De **samenhang** binnen het NNN gebied komt tot uitdrukking in het aaneengesloten open landschap. De percelen liggen als een eenheid in de meest zuidelijke punt van droogmakerij de Purmer. De **samenhang** met andere NNN gebieden is gering. Het gebied is niet met een natuurverbinding verbonden met andere gebieden, maar ligt wel dicht bij het Ilperveld en Varkensland (L24) slechts gescheiden door het bebouwingslint van Ilpendam en de Purmerringvaart. Vliegende dieren en mobiele soorten kunnen de polder dus gemakkelijk bereiken. Het Purmerbos (L26) dat ook in de droogmakerij ligt, bestaat uit een geheel ander natuurtype en heeft geen ruimtelijke relatie met de polder bij Ilpenstein.

Figuur 1: Ligging NNN-gebied Polder bij Ilpenstein en omliggende NNN-gebieden inclusief nummer. Voor een overzicht van de natuurbeheertypen wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan.

3 Landschapsecologische karakteristiek

Ontstaansgeschiedenis

Polder bij Ilpenstein ligt in het **Droogmakerijenlandschap** (fysisch geografische regio: overgang zeeleigebied en laagveengebied). Het veenmeer 'de Purmer' is drooggelegd aan het begin van de 17de eeuw. Na de drooglegging is de polder ruim 350 jaar gebruikt voor landbouw tot eind 20^e eeuw grote delen zijn ingevuld met stedelijke uitbreiding van Purmerend en het Purmerbos (L26). Polder bij Ilpenstein is gelegen in het zuidelijkste puntje van de Purmer en tot voor kort nog in gebruik geweest ten behoeve van de melkveehouderij. Recent zijn de gronden toegevoegd aan de NNN. Graslanden maken het grootste deel uit van dit NNN-gebied, maar op de plek van het voormalig slot Ilpenstein is ook nog een oude boomgaard aanwezig (aangegeven als akker in de figuur).

Abiotische en ruimtelijke karakteristiek

De droogmakerij de Purmer ligt in Waterland en is een onderdeel van een karakteristiek landschap dat wordt gekenmerkt door een grote mate van openheid en oude verkavelingsstructuren in zowel de drie grote droogmakerijen (Beemster, Wormer, Purmer) als de

omliggende veenweidegebieden. De droogmakerijen, ook de Purmer, kenmerken zich door het sterk antropogene landschap wat direct zichtbaar is aan de rechte en regelmatige verkaveling. De polder bij Ilpenstein heeft in tegenstelling tot een groot deel van de Purmer geen zeekleibodem, maar een veenbodem die is afgedekt met een dun laagje klei. De Polder ligt lager dan naastliggende NNN gebieden Ilperveld en Varkensland. Polder bij Ilpenstein ligt aan de rand van de Purmer en gemiddeld circa 20-50 cm hoger (-3.5 tot -4 m NAP) dan het noordelijk deel van de droogmakerij (<-4 NAP). Hierdoor zijgt er water weg naar de lager gelegen delen van de Purmer. Dit effect wordt echter gematigd doordat er ook kwel uit de ringvaart het gebied in loopt. De drooglegging is minder dan 40 centimeter bij de GHG en circa 50-80 bij de GLG. Op dit moment is de bodem van het recent nog agrarische gebied nog voedselrijk te noemen.

Huidig gebruik

De afgelopen 30 jaar zijn de gronden gebruikt voor biologische weidebouw. Het gebied moet nog worden ontwikkeld tot natuurgebied.

Kernkwaliteiten

Op basis van het voorgaande wordt in de polder bij Ilpenstein de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden, die de basis vormt voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

4 Natuurwaarden

De natuurwaarden, zowel actueel als potentieel, zijn hierna beschreven aan de hand van de kernkwaliteit van het gebied.

Kernkwaliteit: Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Actuele natuurwaarden

De actuele natuurwaarden zijn vooralsnog beperkt.

Potentiële natuurwaarden

Voor natuurontwikkeling in de Ilperpolder is onder andere verschraling en opzetten van de waterstand gepland. De ambitie bestaat uit de ontwikkeling van **N12.02 Kruiden en faunarijk grasland**. Uit onderzoek blijkt dat de aantallen weidevogels in de huidige situatie gering zijn, hetgeen goed te verklaren valt door de huidige drooglegging en het gebruik. Hoewel dit van oudsher geen belangrijk weidevogelkerngebied is ligt de potentie op overzienbare termijn wel vooral bij **weidevogels**.

5 Abiotische en ruimtelijke condities

In tabel 1 zijn de kernkwaliteiten en bijbehorende actuele en potentiële natuurwaarden weergegeven in relatie tot de voor deze waarden relevante abiotische en ruimtelijke condities. De condities zijn gelijk voor actuele en potentiële natuurwaarden en daarom niet afzonderlijk weergegeven. Deze tabel geeft daarmee inzicht in de aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden in het ecologisch onderzoek naar de mogelijke (significante) gevolgen van een plan of project in het NNN.

Tabel 1: Actuele en potentiële natuurwaarden in relatie tot de vereiste abiotische en ruimtelijke condities (X)

	Vereiste abiotische condities													Vereiste ruimtelijke condities			
	Veenbodem	Relatief voedselarme	Oude bodem (onafgebufferde capaciteit)	(Micro) reliëf	Windwerking	Stabiel hoog (grond)	Peilen/of overstrijken/Goede (gronden)	Bestaan water-	Cultuur historisch	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkte)	Stilte	Donkerte			
Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels																	
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	X	X	-	X	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
Weidevogels	X	-	-	-	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X

6 Vervangbaarheid

Het gebied is pas sinds kort natuurgebied, ligt in een sterk antropogene omgeving en wordt nog ontwikkeld, het is daarom relatief makkelijk te vervangen. Het huidige niet heel intensieve agrarische gebruik, de ligging nabij Natura 2000 en de relatief grote aaneengesloten oppervlakte zijn echter aspecten die meewegen in het potentiële natuurbelang van de percelen. Deze combinatie van factoren maakt dat een gebied met vergelijkbare potentie niet eenvoudig te vinden is.